

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΣΥΣΤΗΜΑ ΠΥΛΑΙΑΣ-ΠΑΝΟΡΑΜΑΤΟΣ-ΧΟΡΤΙΑΤΗ

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΕΠΑΛ ΛΥΚΕΙΩΝ
ΣΑΒΒΑΤΟ 30 ΜΑΙΟΥ 2026
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ
Ενδεικτικές απαντήσεις

ΜΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ

1η Δραστηριότητα

A1α. Ο καθηγητής Ντέιβιντ Χολάντερ αναφέρεται στο μπάσκετ ως φιλοσοφία ζωής και επισημαίνει τις πιο επίκαιρες αρχές του αθλήματος. Αρχικά, υπογραμμίζει την απουσία σταθερών θέσεων και την ανάγκη προσαρμογής των παικτών σε καθεμία από αυτές. Αντίστοιχα, στη ζωή ο άνθρωπος οφείλει να είναι πολυπράγμων και να ανταποκρίνεται καθημερινά σε διαφορετικές συνθήκες. Ακόμα, ο καθηγητής τονίζει πως η υπέρβαση στο μπάσκετ είναι σημαντική. Το άθλημα απαιτεί από τους αθλητές να υπερβαίνουν δύσκολα εμπόδια, να θέτουν υψηλούς στόχους και να κατορθώνουν το αδύνατο. Με ανάλογο τρόπο οφείλει να δρα ο άνθρωπος και στη ζωή του, δηλαδή να στοχεύει ψηλά, να επιδιώκει την υλοποίηση των ονείρων και των φιλοδοξιών του παρά τις αντίξοες συνθήκες.

A1β. Στην παράγραφο «Είναι μία ανάμνηση ... να πορεύεσαι μέσα στον κόσμο» τα πέντε μέσα πειθούς με τις αντίστοιχες λέξεις/φράσεις είναι:

- Αφήγηση: «όταν ήμουν έξι ετών, ο πατέρας μου ασφατόστρωσε την αυλή μας και έστησε μία κανονική μπασκέτα».
- Μεταφορική χρήση της γλώσσας: «ένας ... τρόπος να πορεύεσαι μέσα στον κόσμο» (το «πορεύεσαι» χρησιμοποιείται μεταφορικά για τη ζωή).
- Ασύνδετο σχήμα: «ένας ισχυρός, βασικός, βιώσιμος προσανατολισμός» (παράθεση επιθέτων χωρίς συνδέσμους).
- Ευθύς λόγος: «Κοίτα ψηλά».
- Πρώτο ρηματικό πρόσωπο: «ήμουν», «έμαθα» (α' ενικό).

2η Δραστηριότητα

A2.α) Ο τίτλος «Θα μπορούσε το μπάσκετ να σώσει τον κόσμο;» είναι ένας τίτλος ισχυρά επικοινωνιακός. Αρχικά προδιαθέτει τους αναγνώστες για το θέμα του κειμένου, που αφορά τις αρχές ενός αθλήματος, οι οποίες εί-

να απαραίτητες γενικά στη ζωή του σύγχρονου ανθρώπου. Επίσης, η παρουσίασή του με τη μορφή της ερώτησης κεντρίζει το ενδιαφέρον του αναγνώστη, καθώς τον οδηγεί να σκεφτεί ποιες αρχές του αθλήματος χρειάζεται να εφαρμόσει και στη ζωή του. Τον παρακινεί, τον προτρέπει, δηλαδή, να διαβάσει τη συνέντευξη, ώστε να βρει την απάντηση. Αυτό με τη σειρά του τον καθιστά επαρκή και με σαφήνεια επιτελώντας τον επικοινωνιακό του ρόλο.

β) Η παράγραφος αναπτύσσεται με τη μέθοδο της αναλογίας. Ο ομιλητής παραλληλίζει το μπάσκετ με τη ζωή: «Το μπάσκετ λέει: «Αφήφισε τη βαρύτητα, πέτα» και «κάν'το όπως έχει». Παρόμοια και στη ζωή: «Πρέπει να θέτουμε υψηλούς στόχους, να επιχειρούμε αυτό που οι άλλοι θεωρούν αδύνατο». Μέσα από την αναλογία προβάλλεται η αξία της ανάδειξης των υψηλών στόχων και η ανάγκη της υπέρβασης των ορίων. Ο άνθρωπος πρέπει να προσπαθεί για το ακατόρθωτο. Με τη χρήση της αναλογίας, ο λόγος γίνεται πιο ζωντανός και αποκτά παραστατικότητα και το ύφος καθίσταται αυτομάτως γλαφυρό. Τέλος η χρήση της αναλογίας έχει ως σκοπό να διασαφηνίσει και να λειτουργήσει επεξηγηματικά, καθώς η αναλογία αυτή παραπέμπει σε μια εμπειρία της καθημερινότητας του δέκτη.

γ) «...**δυσπιστία** απέναντι στους θεσμούς...» = **εμπιστοσύνη**
«...αίσθηση συλλογικής **αποσύνθεσης**...» = **συνοχή, συγκρότηση**
«... συνεχώς **μεταβαλλόμενο** κόσμο...» = **αμεταβλήτο**

A3. Επικοινωνιακό πλαίσιο: άρθρο στη σχολική εφημερίδα / τίτλος / αφόρμηση από την επικαιρότητα / χρήση α' και γ' ρηματικού προσώπου

ΠΡΟΛΟΓΟΣ: αφόρμηση από τη δοθείσα συνέντευξη / αναγκαιότητα εξοπλισμού των νέων από εφόδια για ν' ανταποκριθούν πιο αποτελεσματικά σε ένα ανταγωνιστικό και απαιτητικό σύγχρονο περιβάλλον

ΚΥΡΙΩΣ ΘΕΜΑ:

Ζητούμενο: Εφόδια που χρειάζεται ένας νέος άνθρωπος για να εκπληρώσει τα όνειρά του σε έναν διαρκώς μεταβαλλόμενο κόσμο

Πνευματικά: ανθρωπιστική παιδεία (ευρύτητα γνώσεων, κριτική σκέψη), διορατικότητα, δημιουργική σκέψη και φαντασία, αυτογνωσία / εξειδικευμένη γνώση, ψηφιακές δεξιότητες, γλωσσομάθεια

Ηθικά: σεβασμός, ανιδιοτέλεια, εντιμότητα, υπευθυνότητα, ειλικρίνεια, αίσθηση του μέτρου, διαλλακτικότητα

Ψυχικά: υπομονή, επιμονή, αποφασιστικότητα, θάρρος, αυτοκυριαρχία, αυτοπεποίθηση, ενσυναίσθηση

Κοινωνικά – πολιτικά: δημοκρατικό ήθος, συλλογικό και συνεργατικό πνεύμα, αλληλεγγύη, ανεκτικότητα, διαλεκτική ικανότητα, ενδιαφέρον για συμμετοχή στα κοινά και διαρκής ενημέρωση για κοινωνικοπολιτικά ζητήματα, οικουμενική / φιλειρηνική συνείδηση

Υλικά: οικονομική ευχέρεια, επαγγελματική σταθερότητα

ΕΠΙΛΟΓΟΣ: ανακεφαλαιωτικός – δεοντολογικός (επισήμανση της συνεισφοράς των φορέων αγωγής στην απόκτηση των κατάλληλων εφοδίων)

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ

1η Δραστηριότητα

B1. Το ποιητικό υποκείμενο παρουσιάζει την ποίηση ως μία δημιουργική διαδικασία που μοιάζει με ζωγραφική. «Ζωγραφίζει» μεταφορικά τις ημέρες του με ποιήματα αντλώντας τα χρώματα από την καρδιά του, δηλαδή από τα συναισθήματά του αλλά και τα υλικά από το εργαστήρι της σκέψης του, άρα από τις ιδέες και τη φαντασία του. Με τη διαδικασία αυτή δηλώνει ότι τα δημιουργήματά του ανακλούν τον ψυχισμό, την αγάπη του για τον κόσμο, μεταδίδοντας παράλληλα τους στοχασμούς του. Ο στόχος του είναι να δημιουργήσει καλαίσθητα ποιήματα που θα μεταδώσουν αισιοδοξία σε έναν κόσμο χρωματιστό και χαρούμενο.

2η Δραστηριότητα

B2. α) Στο ποίημα εντοπίζουμε:

- **α' ρηματικό πρόσωπο οριστικής έγκλισης:** «ταξιδεύω». Η οριστική δηλώνει το πραγματικό και βέβαιο. Το ποιητικό υποκείμενο παρουσιάζει την ποιητική δημιουργία με τρόπο άμεσο, παρουσιάζοντάς την ως μια καθημερινή διαδικασία.
- **α' ρηματικό πρόσωπο υποτακτικής έγκλισης:** «Να ζωγραφίσω». Η υποτακτική δηλώνει το επιθυμητό και προσδοκώμενο. Το ποιητικό υποκείμενο αποτυπώνει τη βαθιά επιθυμία του να αλλάξει τον κόσμο μέσα από την ποίηση χαρίζοντας φως και χαρά, ένα όνειρο που αντιπαρατίθεται με την πραγματικότητα της οριστικής.

β) Ενδεικτικά:

Μεταφορά: «Παίρνω τα χρώματα απ' της καρδιάς το αλφαβητάρι».

Επανάληψη: «Ζωγραφίζω τις μέρες μου με ποιήματα» - «να ζωγραφίσω τις μέρες όλου του κόσμου με ποιήματα».

Προσωποποίηση: «Κι έχω ένα όνειρο που με παιδεύει».

B3. Το ποιητικό υποκείμενο φαίνεται να οραματίζεται έναν κόσμο, που μπορεί, κατά τη γνώμη μου, να εμπνεύσει κάθε σύγχρονο νέο. Επιθυμεί να γράψει ποίηση από τα βάθη της καρδιάς του που θα εκφράζει ένα συλλογικό όραμα. Παραλληλίζοντας την τέχνη του με τη ζωγραφική, δείχνει ότι θέλει να αποτυπώσει με τα λαμπρότερα χρώματα της ψυχής του («παίρνω χρώματα...αλφαβητάρι») με χρήση α' ενικού προσώπου προσδίδοντας βιωματικό ύφος και προσωπικό χαρακτήρα, μια αισιόδοξη εικόνα, γεμάτη φως και παιδιά που χαμογελούν («Να ζωγραφίσω... γελαστά παιδιά») θέλοντας να κάνουν παραστατικό και εύληπτο το μήνυμα που θέλει να περάσει για την μελλοντική γενιά νέων ανθρώπων. Ταυτόχρονα επισημαίνει πως η κατάκτηση τέτοιου ονείρου είναι συλλογική υπόθεση, ιδίως των νέων ανθρώπων και δεν μπορεί να μην είναι μια δύσκολη και επίπονη προσπάθεια («ορειβατώ...το βυθό») που με μεταφορικότητα λόγου προσδίδει αυτή τη δυσκολία, αλλά που τελικά γεμίζει πραγματικά τον άνθρωπο που αγωνίζεται για ένα καλύτερο μέλλον.

Με το όνειρο του ποιητικού υποκειμένου θα μπορούσε να ταυτιστεί κάθε σύγχρονος νέος, όπως κι εγώ, που οραματίζεται να ζήσει μακριά από την αδικία και τη θλίψη.

Οι απαντήσεις των θεμάτων είναι ενδεικτικές

Επιμέλεια σχολιασμού: η ομάδα φιλολόγων του φροντιστηρίου
ΣΥΣΤΗΜΑ ΠΥΛΑΙΑΣ-ΠΑΝΟΡΑΜΑΤΟΣ-ΧΟΡΤΙΑΤΗ